

NARODNA STRAŽA

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ 44.

ŠIBENIK, 27. STUDENOGA 1925.

GODINA V.

Doktor Janez Evangelist Krek.

(Prigodom šezdesete godišnjice rođenja.)

Malo je kod nas takvih dana, koji oživljuju uspomenu na naše velike ljude, kad je i njih malo. Pogotovo kad su takvi dani vezani uz gorak spomen na tako svijetle, a tako rane grobove.

Pred šezdeset godina, u današnji dan, 27. novembra 1865. godine ugledao je božji svijet u sv. Gregoru na Dolenjskem dr. Janez Evangelist Krek, veliki svećenik svoga naroda: politik, književnik i gospodarski organizator. Rodio se kao prvi sin u siromašnoj obitelji učitelja Valentina Krika. Prvu pouku primio je od oca, koji mu je prerano umro. Ostala je majka sa nekoliko djece, te se morala mukom mučiti, da prehrani malašne sinove i kćerke. Uredila je malu trgovinu. Dr. Krek je u svom djetinjstvu kod kuće mogao gledati rad i dobra djela, dobrotu i ljubav, koje su u životu tako resile njegov karakter. Otac učitelj je savjetom i radom pomagao svojim suseljanima, a kod njegove majke,

siromašne udove, svaki je prosjak nalazio sklonište i komad kruha.

Srednju školu - gimnaziju polazio je Krek u Ljubljani. Po maturi stupio je u bogoslovje, a po svršenim naukama u Ljubljani poslao ga ljubljanski biskup u bečki Augustineum, da se dalje izobrazava. Kao doktor Augustineuma vratio se Krek u domovinu.

Dugo bi trebalo pisati o Krekovu radu u muževnoj dobi. On je prvi, koji je uveo kršćansko-socijalistična načela u život slovenskoga naroda. Osnovao je radničke, prosvjetne, gospodarske i političke centrale, Ljubljanski Delavski Konsum, Kršćansko-Socijalnu Zvezu. Njegovim poticajem i marom organizirana je u Ljubljani radnička građevinska zaduga, koja je sagradila radnicima stotinjak jeftinih zgrada, a sve te su amortizacijom pozajmljenoga kapitala prešle u ruke radnika. Širio je misao zadrugarstva

šle. Zakonodavstvo je zaslugom dra Krika unapredovalo prijemom velikoga broja korisnih zak. prijedloga. Dr. Krek je prvi počeo ozbiljno raditi oko kolektivnoga seljačkog osiguranja protiv nesreća i starosti. Sve to nije išlo tako jednostavno. Krek je morao i u vlastitoj stranci, kojoj je on dao dublje socijalno obilježje, preskakivati brojne zapreke, koje su mu stavljali konzervativni elementi. Ali je dr. Krek uvijek ostao pobjednikom. Njegovoj logici se nitko nije mogao oteti. Njegova ličnost i uvjerljivost njegove riječi je sve predobivala. I stoga nije čudo bilo, da su ga socijalni demokrati birali za pročelnika parlamentarnih odbora bečkoga Rajsrata.

Vrhunac Krekovoga rada nije prekinuo svjetski rat. Sad je nastupila velika politička državopravna era Krekova rada. Dok su zapadnu granicu Slovenije razarali talijanski i austrijski topovi, doktor Krek je poveo svoj narod u borbu za samostalnost skupa sa Hrvatima i Srbima. Njegovu riječ čulo je svako mjesto i svaka pokrajina. „Ropstvo je veleizdaja!“ — uskliknuo je Krek. U slovenskoj ljudskoj stranci slomio je otpor Šusteršiča, te ovaj nije više odlučivao u parl. klubu, iz kojega je po smrti Krekovoj istupio. Krek je čutio, da se sloboda približava. U silnim govorima, u programatskim raspravama dr. Krek je stvarao južnoslavensku državu. On je postao centrom akcije Hrvata, Srba i Slovenaca u monarhiji. I stoga je punim pravom mogao reći Srbin Milan Grol, da je južnoslavenska akcija dobila najteži direktni udarac u smrti dra Krika. Solidarnost s Kekom nakon majske deklaracije izjavile su brojne korporacije u svim našim krajevima. Sa drom Kekom su isto osjećali hrvatski i srpski narod. Dobri dr. Krek je bio isto toliko Hrvat i Srbin koliko i Slovenac. Nije bio ekskluzivista ni intrazigentan. U jednom razgovoru za vrijeme rata, u kojem je istakao svoje nazore o uređenju naše države, kazao je, da će sva politika u novoj južnoslavenskoj državi biti dovedena u sklad sa težnjama našega naroda, da će biti stvorena politika, koja će okupiti i Hrvate i Srbe i Slovence, da će parlamentari raspravljati o pitanjima, koja interesiraju stanovnike države ne kao pripadnike plemena, nego kao pripadnike staleža i klasa

I stoga je pravilno bilo istaknuto prigodom njegove smrti, da su za njim proplakali i protopop Nedjelko i bostanski ujak s brcima, jer je ideologija i ljubav dra Krika bila jaka i nije poznavala granica. Teško se danas osjeća gubitak dra Krika, jer bi danas bilo mnogo zlo odstranjeno, kad bi tu bila njegova riječ i njegova dobrotu, koje su nam donijele mnogo sretnih časova za prvih dana Slobode.

Dobri dr. Krek nije dočekao dana našeg oslobođenja. U jesen 1917. g. povratio se sa agitacije za južnoslavensku ideju u Sloveniju. U Zidanom Mostu je dugo čekao zlo vlak. Umoran morao se skloniti u Šent Janžu kod prijatelja župnika Bajca. Dru Krek u liječničkim biljima još prije savjetovali, da proživi u miru neko vrijeme, jer se arterioskleroza uhvatila njegova tijela. No doktor Krek, koga je trebala južnoslavenska stvar, nije mogao biti miran. U Šent Janžu je proživio nekoliko dana prilično mirno i zadovoljno. 7. oktobra bio je kod njega njegov drug zastupnik dr. Lovro Pogačnik, liječnik. 8. oktobra dr. Krek je mirno ručao kod stola i šalio se s prijateljima. Uvečer je pošao u svoju sobu počivati, dok su drugi ostali u donjim sobama. Kad su u 10 sati navečer ušli u njegovu sobu župnik i dr. Pogačnik, koji je imao otići, zastali su na pragu sobe. Župnik je drhtavo uskliknuo: „Lovro!“ Kraj divana na podu ležao je bez svijesti nauznak dr. Krek. Otvorene oči su mu gledale u nebo. Još malo života bilo je u njemu. Brzo su ga položili na postelju, gdje je malo zatim mirno izdahnuo. Dr. Pogačnik mu je sklopio oči.

Slovenski narod je otrpao na vječni počinak svoga vođu velikim svečanostima. U Št. Janžu su položili njegov lijes na priprosti seljački voz. U Ljubljani je Krek u priredbenom kraljevskom sprovodu. Svi, i njegovi prijatelji i njegovi načelni protivnici, došli su, da se poklone mrtvom junaku našega naroda.

Ali uspomena na dra Krika je ostala živa. Ostao je s njom i njegov nauk i njegov rad. I tome radu danas, na dan, kad bi dru Krek, da je ostao živ, bilo šezdeset godina, posvećuju svoju misao kraj Slovenaca od Trsta do Celovca i naš hrvatski i srpski narod.

B. D.

po Sloveniji. Velika današnja snaga konzumnoga i kreditnoga zadrugarstva, a specijalno produktivnoga duguje njemu sve.

Dr. Krek je bio organizator. Radnik. Njegova riječ je osvajala. Bio je beskrajno dobar, prijazan i mio. Stoga ni nije imao neprijatelja. Živom riječju je prošao nebrojeno puta Slovenijom od Trsta do Maribora te od Celovca do Kupe. Bio je u Dalmaciji, Hrvatskoj, Bosni kao organizator i agitator za svoju ideju. Dr. Krek je vjerovao, da će južnoslavenski narod postati svoj u vlastitoj kući. I stoga je za toliko iščekivanu Slobodu pripremao sve: dizao je bogatstvo narodno, jer je znao, da će samo narod materijalno jak i siguran biti kadar da uzdrži svoju državu i svoju slobodu. Dizao je narodnu prosvjetu. Hiljade predavanja i govora održao je dr. Krek. Pisao je za seoska pozorišta drame, koje i danas osvajaju srca slovenskih seljaka. Napisao je hiljade članaka po gospodarskim i političkim listovima. Napisao je knjigu *Socijalizam*, koja

je kod južnih Slavena prva publikacija svoje vrste, sa velikim historijatom socijalizma i socijalnih pokreta te analizom ljudskoga društva. Dr. Krek je pomagao gdje god je mogao i bio posvud rado primljen. U društvu studenata visokih škola je bio njihov. Sa radnicima je govorio kao njihov drug. Taj katolički svećenik širokoga prijaznog lica, obučen priprosto, osvaja je svojom pojavom. Kad je prije rata došao u Dalmaciju te na Perkočeviču čekao vlak, upustio se u razgovor sa željezničarima. I taj veliki politik i član bečkoga parlamenta raspitivao se za njihove prilike te kasnije u Beču intervenirao za njih, makar da je s njima samo par časaka govorio.

Veliku radinost i genijalnost pokazao je dr. Krek kao pokrajinski i državni nar. zastupnik. Neumorno je radio oko gospodarskog podignuća svoje domovine, te su godine, kad je u kranjskom saboru bio Krek, bile plodonosne. Brojne akcije za gospodarsku obnovu zemlje su dobro pro-

Ministar Radić i političke novosti.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

BEOGRAD, 24. novembra 1925.

Gospodin Stjepan Radić je konačno postao ministar prosvjete. Radikali su doduše pomišljali, da bi Radić preuzeo ministarstvo socijalne politike, u kojem se nalazi oko 200.000 neriješenih spisa, ili ministarstvo građevina, u parlamentarnim krugovima nazvano ministarstvom ruševina. Ipak su se radikali, t. j. g. Pašić pristali na to, da Radić bude nasljednikom Sv. Pribičevića na stolici ministra prosvjete. Go-

spodin Radić je obukao bundu s pelcom te natakao cilindar na glavu i u pratnji svoga sinovca otišao na zakletvu i dobio resor i automobil, „toliko željenji ministarski automobil“, kako kaže *Politika*, koja u sličicama utiska Radića u vladu veli, da se dru. Vl. Dordeviču, predsjedniku ministarskoga savjeta za Obrenovića, zamjerilo, što mu je, kad je išao — pješke „razume se“ — nosio žandar

lašnu za akta. *Politika* zlobno nado- daje, da se i g. Pašić prije rata vozio u običnom vagonu prve klase. No, dakako, onda „nije bilo seljačke vlade“! Sada, nakon što je g. Stj. Radić član vlade, ne će više trebati da njegov sinovac ide u Zagreb po nj salonskim vozovima.

Ulazak g. Radića u vladu je bez sumnje jedna opravdana stvar. G. Radić prenizima danas i potpuno odgovornost za rad ne samo svoje stranke i njezinih predstavnika u vladi, nego i čitavoga ministarskog savjeta. G. Radić dolazi lično sada u ozbiljnu priliku, da pokaže, da će sve ono, što su on i njegovi ljudi govorili, biti ostvareno. Čekamo, da vidimo, da li će državi proračun biti manji i da li će se u državno gazdinstvo uvesti princip štednje, što toliko naglašava g. Radić. A ovašnje novine javljaju o proračunu povećanom za dvije milijarde... Javljaju, da se prihvaća u Pašić-Radićevom kabinetu proračun ministarstva vojnoga u iznosu od dvije i pol milijarde i, makar da g. Stj. Radić veli, da za prosvjetu mora biti novca, kao i za ministarstvo vojno, ono prvo dobiva samo trećinu onoga, koliko dobiva drugo... G. Radić mora da se pobrine, da bi Dalmacija dobila općinske izbore, a ne da njegova stranka podržava u toj nesretnoj zemlji onaj isti sistem općinskih komesarijata, koji je podržavala i stranka Sv. Pribičevića. Neka g. Radić stavi malo reda u kader prosvjete, pa da ga i tu vidimo. No čini se, da će i tu biti vrlo malo učinjeno, bar u Dalmaciji.

Prekjuče je g. Radić održao, po prvi put, otkad je ministar, u Ljubljani pouzdanički sastanak. Ljudi, koji su prisustvovali zboru i izvještavali prestoničke novine, ne izražavaju se laskavo o nastupu g. Radića. G. Radića je jedna skupina omladine u Ljubljani dočekala zviždanjem. Na sam zbor je iz znatiželje mnogo svijeta došlo, ali je bilo dosta razočaranja. G. Radić je hvalio Pašića i rekao, da je on jako pametan čovjek, te da su budalaštine, kad neki na temelju njegove starosti hoće da ga prikažu nesposobnim. Skupštinari su mogli čuti od g. Radića, da Englezi za „frušluk“ (užinu) jedu meso i piju čaj, te da slovenske žene pjevaju „Slovenka sem“. Pljeskanja je bilo vrlo malo. Kad je zbor svršio, sjeo je g. Radić sa svojom gospodom u automobil, kojim je izvan svakog očekivanja žurno otišao jednom pokrajnom ulicom. Kažu, da je to stoga, što su na glavnoj cesti

čekale velike skupine ljudi, da ga izviždaju.

Parlamentarni život je u zastoj u jer su sjednice skupštine bile odgođene, a opet je bila slava sv. Arandela Mihajla. Govori se o izmjeni potsekretara. Radikali bi dobili u prosvjetnom resoru potsekretara, za koga kandidiraju Hercegovca Peru Ivaniševića. Radićevci žele, da dobiju potsekretara u ministarstvu policije. Tu bi imao doći dr Pernar.

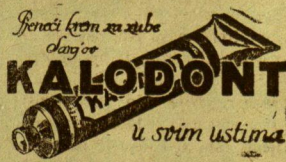
U radićevskim krugovima vlada veliko nerazpoloženje, što dr Korošec priređuje po Hercegovini i Dalmaciji zborove. Radikalina je to svejedno. Oni se samo potajno smiju, te se izjavljuju elastičnima za svaku kombinaciju, ali, dakako, s njima.

Zdravlje
i sreća

Majka i dijete, mirišući od
čistoće, sjajući od svježine,
njegovano i tečno. Radosno
zdravlje smije se sa blještavim
zubima.

Dnevna njega sa Kalodontom
je najsigurniji put, za
održanje ljepote i zdravlja
Vaših zuba.

SKULARI.

Ima ih svake vrste, a svima, upravo svima veli narodna žena Primorja „skulari“. To je za njih općeniti naziv, ali samo, dok nijesu blizu, jer se oni „trinaeste, grabnjaške“ škole time vrijeđaju. Zato im puk, kad su već prešli petnaestu godinu, govori „naši učenjaci, naučenjaci“ i t. d. A k tomu dakako još padaju epiteti „naša dika, mamina beba, uzdanica“, dotično „pogrda, lijencina, raspiskuća, baraba, magare“ - sve prema vrijednosti i cijeni, koju im narod daje.

Ta doba „od skula“ počinje već zarana. Jedva ima dečko šest godina i već ga šalju „selskom prosvjetitelju“. Pučka ili, kako danas kažu, narodna škola. Učitelj prstom ili šibom pokazuje u pomične kartone sa slogovima i slovima, od kojih su sastavljene rečenice, koje učenici moraju glasno sricati. To dakako ne ide bez pjevučenja. Djeca u pučkoj školi, uvijek zajednički deklamuju ili čitaju, uvijek pjevuče. Osobito to biva kod molitve.

Kad dođe blaženi „Slava Ocu“, u dječjim se ustima niansiraju dva tona. Kod računanja nema pjevučenja. Šiba treskeće i djeca teško čekaju podne, koje svečanim zvonovima najavi konać obuke i mali „skulari“ se kao kita svježega cvijeca prosnu na ulicu.

Nije tako uvijek. Učenik prve normalke trči. Tako biva uglavnom za čitavoga osnovnog školovanja. No već u trećem i četvrtom razredu pokazuju mali „skulari“ prve znakove prirodnoga talenta. Iza škole, a i prije nje, sakupi se manja dačka četa, da igra „na franje“ ili na puceta i pera. Po zadaćnicama ili na zgodnim pločama rišu i poznatu „trilju“, te sastavljaju trojke zrnima kukuruza i graha. Svade kod toga dakako ne falj. Dode dečko -- djevojčice se ne igraju tim igrama! — razbijena nosa ili čela plačući kući i kroz suze cmelji materij. „Igrali smo se, pa su drugi kamenicama i pijlicama na me!“ Mati prilijepi „nesretnom ditetu“ jednu vruću i zakriči: „Što se kriviš, gubo, nesričo, pa ti si mi skular...“ i t. d.

Jedan škandal kapitalističkog novinstva.

Kakve je mišaonosti i boje izvještaj dio štampe kod nas, prilično je jasno i poznato. Imamo kod nje sva obilježja žute štampe: senzacije dakako, potpuna nebriga za socijalni napredak te liberalno napuhavanje nacionalističkih i kapitalističkih gesala.

Prošlih dana žuta kapitalističko-liberalna štampa proslavila se i opet jednom kan.panjom, koju ćemo nazvati u najmanju ruku škandalom.

Zagrebački listovi Tipografskog koncerna i s njima Tomljenovićev *Novi List*, te, dakako, ljubljanski samostalsko-demokratski dnevnik *Jutro* i *Slovenski Narod*, koji po svom pisanju ne bi mogli nigdje drugdje kod nas opstojati, počeli su čitavim članicima napadati glasilo tršćanske okoliše *Mali List* te njegovog urednika bivšeg hrvatsko-slovenskog nar. zastupnika u rimskom parlamentu Ščeka i urednika *Pučkog Prijatelja* Milanovića, jer da su u jednom članku *Malog Lista* „denuncirali“ vode lista *Edinosti*, da su framasoni.

Nije ovo prvi put, da su u štampi kod nas napadnuta ta dvojica. Već više puta donijeli su listovi u Zagrebu i Splitu dopise iz Trsta, u kojima su napadnuti Šček i Milanović.

Virgil Šček je čovjek, koji je žrtvovao za svoj narod, koji ga je poslao u parlament kao svoga predstavnika, sve svoje materijalno i intelektualno dobro. Šček je u Rimu neprestano intervenirao kod svih mogućih vlasti, ureda i ministarstava za naš narod u Primorju. Njegov zastupnički rad donio mu je skoro materijalnu propast, jer je u isto vrijeme, dok su se neki vode *Edinosti* u Trstu komotno šetali, radio upravo neumorno te iz svoga privatnoga dobra trošio za potrebe narodnih intervencija, jer mu dnevnic parlamenta nijesu mogle da pokriju ni mali dio troška.

Dostava jednoga generala.

U ponedjeljak započelo je u Vojnom Sudu za oficire u Beogradu suđenje divizijskom generalu g. Živanu Mitroviću, bivšem komandatu osječke divizijske oblasti, koga državni tužilac optužuje radi par propusta i zloupotreba. Rasprava ne bi pružala

Božo Milanović je drug Ščeka i urednik *Pučkog Prijatelja*, lista, komu su Talijani doista demolirali tiskaru u Pazinu i potpuno onemogućili za dugo vrijeme izlaženje. Milanović je čovjek, koga su Talijani vukli po tamnicama i koga ni danas ne mogu vidjeti.

Odakle stoga napadanje naše žute štampe protiv dvojice odličnih narodnih radnika i vođa našega mukotrpnog naroda?

Gospodi, koja se kupe oko tršćanske *Edinosti* i *Istarske Riječi* nije pravo, što je Ščekov *Mali List* ustao u više zgoda protiv kapitalističke gospode, koja su, kad je organizirana Banca Adriatica u Trstu, agitirala za nju i preporučivali našem narodu taj bankovni zavod, koji je, kako je poznato, užasno propao te materijalno uništio toliko naših obitelji u Primorju. Ščekov list je širio načela stroge socijalnosti. Sve to nije bilo po volji gospodi iz takozvanih narodnih krugova u Trstu. Iz te kovačnice su izlazili svi napadaji na Ščeka i Milanovića, čiji list piše u duhu kršćanskih socijalističnih načela. Stoga su podigli veliku krikuru radi toga, što je *Mali List* donio u svojim recima i poruku, da će se hrvatsko-slovenski narod u Italiji boriti protiv framasonskih vođa u svojoj sredini. Kakvo je to zlo? Ili se zar ne smije raditi protiv jedne gospodske, protivunarodne i kapitalističke organizacije?

Šček i Milanović ne treba da se boje svoga rada za socijalni prepord naroda te za eliminiranje kapitalističke gospode iz narodnoga vodstva. Oni, koji odbijaju, da ustanove s pristašama kršćansko-socijalističke struje Narodno Vijeće za naš narod u Italiji, nemaju prava da dižu i šire graju protiv ih naših narodnih ljudi. Neka se samo sjetie komedije s Bancom Adriaticom. I neka se onda stide!

Međutim krv se na rani skruti, krv iz nosa prestaje teći i djete zaboravlja na tučnjavu te ide opet na igru.

Prolaze tako dani i godine i dijete polaganije ide. Trke nestaje, Da, čudol! Dok u normalci djeca još trču, u gimnaziji toga nestaje, jer odmah dolazi epitet „fakin“. Ne prestaje to najedamput. To dolazi nekako s razvojem. Život mijenja i čud i naviku i dob — ta, kakono se kaže, čovjek se u svom biću za života dva puta prerada! Prelaz iz jedne škole u drugu donosi novi pogled, nove knjige, nove drugove. Šak dobiva veliku crtanku i redalicu te mora pisati „zadaće“, koje su „teške i dugačke“. Pojavljuje se sve više dokaza dačkoga talenta: To su šaptanje i prepisivanje. Profesor ispitiva, a dak trepti od neznanja. Sa zadnjih klupa rukama, nogama i ustima bacaju njegovu susjedu poznau: „Šapći, šapći, šapći...“ Drug šapće, pa ako se i dogodi koja komedija, ako dak i kaže, da je bitka kod Salamine bila u vrijeme Augusta Oktavijana, to je ipak spašen od pešice.

Prepisivački talent se očituje u više pravaca. Šak-siromah „zaboravlja“ napisati grčke riječi, dotično talijanski „contento“. Pet minuta prije sata u velikoj žurbi prepisuje Marko riječi ili sadržaj talijanskoga klasika i — situacija je spašena. Kad je čas školske zadaće, i to poimence matematične, latinske i grčke te francuske, alarmiraju se „bolji poznavaoći“ predmeta. Prijevođe i zadatke pišu ovi na manjim papirićima te ovi kolaju i bivaju bačeni od klupe do klupe „slabijim silama“. Katkad ude u akciju i koja izvanjska sila, obično drug iz drugoga razreda. Onda se prijevođe i riješeni zadaci ostavljaju na izvjesnim mjestima t. j. u kabinetu ili po kaputima na hodniku. „Da, zaboravio sam nešto!“ Sa čitanjem klasika grčkih i latinskih ulaze u akciju i prijevodi. Tu je na velikom glasu Ferdo Pažur te nešto manje Maretić. Osobito Pažur. Šak drži otvoren prijevod ispod klupe ili ispiše prijevod među retke teksta, kao kakve „glossae interlineariae“. U tome dak dolazi do

vrijeme izborne borbe te progona hrvatskih političkih stranaka.

General Pajić prijavljuje gen. Mitrovića radi propusta, zbog kojih je tužen, a uvodno i radi njegovoga rada u političkom pogledu. Tu čitamo i ovakve interesantne optužbe: G. Mitrović se vida u Osijeku najčešće u društvu g. dra Hengla, osječkog gradonačelnika, te mu na zabavama, na javnim mjestima i uvijek ukazuje počasno mjesto, puštajući ga sebi s desne strane. G. Mitrović također odlazi u Hrvatsku Gradansku Čitaonicu, koja je svojina dra Hengla. General Mitrović, kaže gen. Pajić, je poznat demokratu i nimalo se ne ustručava, da ispoljava svoje simpatije prema demokratima i radićevcima. Kao primjer navodi gen. Pajić, da je Mitrović jednom, kad su jedan oficir te on — Pajić, kazali, da je Radić velik demagog i da sa torbicom na ramenu i lukom u njoj zavodi hrvatske mase, rekao, da je Radić, kakav

da je, vođa hrvatskoga naroda. Gen. Pajić dalje piše, da se nakon ostavke generala Hadžića na ministarstvu vojnom u Davidovićevoj vladi u Osijeku čulo, da će na to mjesto doći gen. Mitrović te da je *Die Drau* donijela tu vijest.

Vrlo je zanimivo, što general Pajić upisuje u zlo generalu Mitroviću. Da se šeta sa osječkim načelnikom Hrvatom drom Henglom, te da mu daje desnul Da ide u Hrvatsku Gr. Čitaonicu! I tako dalje, kao što smo gore donijeli. Pa zar je to tako silno zlo, da treba čak prijave pisati? Ako je gospodinu Pajiću bilo dopušteno, da napadne Radića, onda je valjda dopušteno i generalu Mitroviću, da kaže, da Radić ima za sobom sve hrvatske glasove, u čemu konačno nema ništa stranačkoga. Svakako je značajno, da jedan general i takve stvari bez ikakve važnosti i značaja uvlači u jednu prijavu.

Iz domaće i vanjske politike.

p IZ NARODNE SKUPŠTINE. Danas se ponovno sastala Nar. Skupština. Po prvi put je stupio u nju ministar prosvjete Stjepan Radić i zauzeo mjesto kod samoga Pašića. Opozicija ga je dočekala raznim primjedbama, koje su u Skupštini izazvale veselost. Ministar financija podnio je na odobrenje proračun za 1926.-27., koji je Skupština uputila na pretes financijskom odboru. Dr Korosec je stavio hitan prijedlog za pomoć postradlima od poplave u Dalmaciji. Hitnost prijedloga je prihvaćena. Iza min. odgovora na neka pitanja i ekspozicija min. financija Stojadinovića o novim dvanaestina protiv vladine financijske politike prvi je ustao da govori Radićev disident nar. poslanik Mate Jagatić, koji oštro kritizira ove dvanaestine i napada politiku Radićevih seljačke stranke, koja da ne ide u korist seljaka, te dokazuje, da RR sporazum nije donio koristi hrvatskom narodu. Pri tome je došlo do čestoga i žučljivoga dobacivanja između Stjepana Radića i njegova bivšeg poslanika.

p USPJELI SASTANCI DRA KOROŠČA I BARIČA. Nakon uspješnih sastanaka u Mostaru, Ljubuškom, Širokom Brijegu, Posušju, Grudama i Vitini naši odlični prvaci dr Anton Korošec i Stjepan Barić održali su prošle nedjelje vrlo uspjele i dobro posjećene sastanke u Preku (kraj

prave umjetnosti, jer se prijevod ispisuje sitnim „nevidljivim“ slovima, koji su „oštampani“ dakako kemičnom olovkom, jer obični grafit upada u oko.

Viši razredi gimnazije donose „skularu“, koji je sada ljut na taj naziv, nove vidike. On se počinje baviti literaturom i politikom. Ponekoji „proljeva“, a drugi se uhvati kritike i politike, a tako biva katkad i u nižoj gimnaziji. Bivši ministar predsjednik Obrenovićeve ere dr Vladan Đorđević iznio je pretpošte nedjelje u jednom svom predavanju, kakve su se sve prepirke iz „više prosvjete“ vodile u beogradske gimnaziji 1896. godine. U ono vrijeme su se redale svade i pravdanja „za ilij protiv“ Vuka Radičića, koji je nastupao protiv rusizama i slavenosrbske jezične nagrde. Profesor nastavnoga jezika je za časa kudio pred dacima Vuka, te je među ovima došlo za vrijeme odmora do vike.

— Pa Vuk je izdajica otečestva! — kaže jedan.

Zadra i Salima (Dugi otok), a u ponedjeljak sa svećenstvom iz sjeverne Dalmacije. Narod osuđujući izdajničku te protivhrvatsku i protivkatoličku politiku svojih dosadašnjih vođa vraća se svojoj Hrvatskoj Pučkoj Stranci. O ovim uspješnim sastancima izvjestit ćemo opširnije u dođućem broju.

p STJEPAN RADIĆ HVALI MUS-SOLINIJA! Stjepan Radić do dva je puta ispravljao svoje izvještaje u Italiju u Ljubljani, jer da mu ih novinari nijesu dobro uhvatili. U drugoj izvjaštaju evo kako hvali Mussolinija: „Ja naročito ističem, da se moje riječi ne mogu ni u kojem slučaju interpretirati kao neprijateljske prema Mussoliniju, koji je kao duhovni vođa talijanskog naroda i organizator svih njegovih pozitivnih snaga preporučio Italiju za ove tri godine, naročito na ekonomskom i financijskom polju, a koji je ustojlopio pakt prijateljstva sa našom državom. Pri tome posvema je prirodno, da ja i kao realni političar i kao član parlamentarne vlade jedne zemlje, koja je Italiji prijateljska, mogu prema šefu vlade nama prijateljske zemlje imati samo osjećaje potpune korektnosti i lojalnosti.“

p PITANJE SV. JERONIMA. Prošlih dana su se u Beogradu održale konferencije između vlade i predstavnika katoličkog episkopata (dra Bau-

— Šta, šta? — viču drugi i začas su protivnici Vukovi „na patosu“. U to ulazi katiheta i naziva:

— Mir vsjem.

No kako daci ne će da slušaju, te se i dalje lupaju, katiheta energično ulazi u stvar i „fizički“ uspostavlja red te stavlja dvojicu nemirjaka klečati uza zid i drži dacima slovo, da se za zlo mora vraćati dobrim. Onaj, što kleči, veli:

— Pa ako je tako, zašto me terate kraj zida — ja već odro kolena.

— Nastaje dakako mala zabuna.

„Skulari“ više gimnazije su ponosniji i što se više približavaju maturi. Kod njih se javlja veći dah zdrave mladosti, koja mnogo čita, uči iz života i knjiga. Napredak na svim linijama! Do mature. A po njoj dolazi „skular“ u trinaestu školu i postaje mali i prezreni brucšo.

Moskovita.

Katolici! Mislite na potrebu katoličkog dnevnika!

ra, Akšamovića i dra Karlina) upogled pitanja sv. Jeronima. Prema svim znacima spor će u najkraće vrijeme biti riješen na zadovoljstvo obje interesiranih strana, a na veliku žalost našega liberalnoga novinstva, koje je i ovu prigodu htjelo izrabiti, da svoje neupućene i lakovjerne čitaoce nadahne mržnjom na sve ono, što je katoličko.

p VLADINA KRIZA U FRANCUSKOJ. Jer je francuski parlament odbio V. članak vladine financijske osnove o saniranju pomoću 25 godišnjih bonova sa neznatnom većinom od 278 protiv 275 glasova, čitava je Painlevoeva vlada dala demisiju. Sastav nove vlade bio je najprije povjeren Briand, pak Doumeru, predsjedniku sen. finac. komisije. Budućim to nije uspjelo, povjeren je sastav nove vlade Herriotu, komu, činilo se, da će uspjjeti, da sastavi koncentraciju ljevičarsku vladu. No tomu nije uspjelo, pak je sastav nove vlade ponovno povjeren Briandu.

p VIJEĆE SAVEZA NARODA sastaje se 3. XII., da stvori definitivne prijedloge za saziv konferencije za razoružanje.

p NOVA POLJSKA VLADA. Poslije mnogo poteškoća bivši ministar vanjskih poslova Skrzynsky sastavio je široki koalicioni kabinet, koji obuhvaća sve velike poljske stranke uključivši i socijaliste. Skrzynski je uz predsjedništvo zadržao ministarstvo vanjskih poslova. U ovom kabinetu bivši ministar predsjednik Prosbje.

p OTŠTETA GRČKE BUGARSKOJ. Anketa komisija Saveza Naroda utvrdila je krivnju Grčke za grčko-bugarski pogranični sukob i predložila, da Savez Naroda donese rješenje, da je grčka vlada dužna da plati 85.000 funti sterlina porodicama poginulih bugarskih vojnika i civilnih osoba, a 57.000 funti sterlina za troškove bugarske vojske prigodom grčko-bugarskog konflikta, što ukupno iznaša oko 39 milijuna dinara.

p KÖLNŠKA ZONA odlukom ambasadorske konferencije evakuirat će se 1. XII. t. g.

Iz naših krajeva.

d) DRNIŠ DOBIO ELEKTRIČNU RASVJETU. Napokon je i Drniš dobio električnu rasvjetu inicijativom i nastojanjem osobito predašnjeg zauzetnog opć. upravitelja g. Bonetti-a. Svečano otvorenje je uslijedilo 22. t. mj. u 7 sati uvečer. Povorka građana sa glazbom na čelu je tad prošla kroz rasvijetljene ulice vesela se i pjevajući rodoljubne pjesme. Zatim je održan banket, na kome je palo više zdravica, kojima su svi nazdravčari zaželjeli što brzi i ljepši napredak Drnišu.

d) IZBORI NA ZAGREBAČKOM SVEUČILIŠTU. U nedjelju 15. t. mj. obavili su se na zagrebačkom sveučilištu izbori za Poluporno Društvo. Grupe vladinih stranaka „doživjele su potpun poraz. Radikali su dobili samo 53 glasa, a radićevci, koji su nastupili pod reklamnom firmom „Hrvatski radni blok“, 126 glasova. I ako su samostalni demokrati još dosta jaki te dobili 261 glas, ipak se i kod njih opaža proces nazadovanja. Davidovičevi i orjunaši skupa dobili su 250 glasova, a marksisti i republikanci 64 glasa. Dobro se i ovoga puta afirmiralo organizovano katoličko daštvo. Njihova lista dobila je 121 glas. Tko pozna tu trijeznu, idealnu, i borbenu omladinu, ovom se njezinom uspjehu osobito obradovao.

d) IZBORI NA LJUBLJANSKOM SVEUČILIŠTU. 21. t. mj. vršili su se u Ljubljani izbori za reprezentancu novoosnovanog „Savjeta slušača ljubljanske univerze“, kome je zadaća, da radi isključivo za čisto akademske interese bez obzira na kulturne i političke nazore. „Radna lista“ (liberalci, većinom demokrati) dobila je 463 glasa i 4 mandata, „Sindikalna lista“ (ljevičari i neorganizovani) 174 glasa i 1 mandat, a „Lista katoličkih akademčara“ 250 glasova i 3 mandata. I ovdje se dakle organizovano katoličko daštvo lijepo afirmiralo.]

d) NOVA UPRAVA „ULJARSKE ZADRUGE“ U MURTERU. 15. t. mj. na zahtjev zadrugara, koji su bili nezadovoljni sa radom stare uprave, dođoše u Murter izaslanici Zadrugnog Saveza iz Splita sa drom Bervaldi-jem na čelu i održaše izvanrednu skupštinu zadruga. Bi izabrana nova uprava. Za predsjednika gotovo jednoglasno bi izabran odlični naš prijatelj g. Nikola Mudronja. Ovaj nas sretni izbor uvelike veseli, jer smo sigurni, da će g. Nikola Mudronja znati izbaviti iz sadašnjih neprilika ovu važniju zadrugu, kao što ju je znao dobro voditi i do zamjerne visine podignuti kao njezin bivši ravnatelj.

Naši dopisi.

PAG, 24. studenoga.

† Don Petar Rumora.

Don Petar Rumora, upravitelj župe u Gorici na Pagu i kapelan ž. ss. Benediktinki u Pagu, otkrijepljen svetotajstvima umirućih, blago je u Gospodinu umro u subotu 21. t. mj. u zoru. Zareden za svećenika g. 1885. služio je u Selinama, Visočanima, Povljani i Pagu. Bio je učen. Osobito je dobro poznao narodnu povijest. Uvijek se i u svakoj prigodi neumorno zauzimao za svoje rodno mjesto. Kao pravi sin svoga naroda borio se u pravaškim redovima za pobjedu narodnih načela. Velika je njegova zasluga, da je u ono doba paška općina oduzeta talijanima. Radi svoga narodnog rada bio je od okupatorne vlasti najprije uapšen u Zadr, a zatim interniran. Uživao je mnoge i razne časti u mjesnim društvima, a radi svoje dobrote i plemenitosti bio je od svih ljubljen. Počivao u miru!

Iz Šibenika i okolice.

š PRIGODOM OBLJETNICE UJE-DINJENJA u utorak 1. prosinca bit će svečano blagodarjenje u 10 sati pr. p. u Stolnoj Bazilici sv. Jakova. „Cecilijanski Zbor“ pjevati će „Tebe Boga hvalimo“ od Lederera (četveroglasno mješoviti zbor). Iza blagodarjenja u katoličkoj crkvi slijedit će u 10 1/2 pr. p. u pravoslavnoj.

š POVRATAK PRESV. BISKUPA. Popodne povratno se presv. biskup dr Jerko Mileta sa pastirskog putovanja.

š PROSLAVA SV. CECILIJE. Ove godine — kao nijedne dosad — svečano je proslavila „Šibenska Glazba“ blagdan svoje pokroviteljice sv. Cecilije u nedjelju 22. t. mj. Uspjelo joj je, da je čitav grad taj dan sudjelovao u ovoj proslavi i bio pod njezinim dojmom. Već uvečer uoči samog blagdana obišla je glazba gradom i namijestila svoju sutrašnju slavu. Na sami blagdan rano jutro glazba je obišla gradom svirajući budnicu. U 10 1/2 sati opet su se gradom čuli zvukovi glazbe, kad je zajedno sa članovima uprave išla na sv. Misu u sv. Franč,

kojoj je prisustvovalo i vrlo mnogo građanstva, tako da se crkva ubrzo napunila. Preko sv. Mise glazba je odsvirala dva komada, a na koru „Cecilijanski Zbor“ na poziv „Šib. Glazbe“ dobrohotno otpjevao „Ave Maria“ od Hribara, „Sva si lijepa“ od P. St. di Pietro i „Blagi nejasite“ od Stöcklina. Glazbari su se zatim skupa sa upravom fotografirali, a u podne na Wilsonovom trgu priredeni je koncert sa obilnim i vrlo biranim programom pod vrsnim dirigovanjem g. Mihovila Ostojčića, koji ovo zadnje vrijeme zamjenjuje odsutnog Ma Sentinellu. Uvečer je glazba priredila još jednom ophod gradom uz bakljadu, a zatim je u foyeru Gradskog Kazališta priredena po starom običaju večera, kojoj je uz glazbore i upravu prisustvovali i opć. predsjednik g. dr Šime Vlašić, te po prvi put i lijep broj podupirućih članova. Na večeri, koja je protekla u najboljem redu i raspoloženju, u ime uprave pozdravio je sve prisutne potpredsjednik glazbe don Ante Radić. Za njim je govorio općinski predsjednik dr Vlašić u ime grada, dr Marko Kožul u ime podupirućih članova, a glazbar Ante Cinotti u ime glazbara. I ovom prigodom preporučamo građanstvu, da, što više može, u svakoj prigodi podupre ovo naše najstarije narodno gradsko društvo. Već upisani podupirući članovi podvostručite svoj mjesečni doprinos, a koji još nijeste, upišite se kao podupirući članovi „Šibenske Glazbe“!

Š JERKO STOJČIĆ. Upravnik pošte i telegrafa u Kotoru g. Jerko Stojčić, naš odlični sugrađanin, ovih dana je umro nenadnom smrću od kapi u Kotoru. Ko da je zato znao, pred malo vremena bio je u svom rodnom Šibeniku, da pozdravi brata i stare znance i prijatelje. Službovao je neko vrijeme na pošti u Šibeniku, a zatim dugi niz godina sve do smrti u Kotoru, gdje je od svih radi svoje plemenitosti i dobrote bio vrlo dobro viđen i uvelike štovani. Uvijek se isticao kao uvjereni katolik i iskreni rodoljub. Kao samouk bavio se i slikarstvom. Sudjelovao je i na jednoj izložbi, pak se tom prigodom kritika o njemu dosta povoljno izrazila. Izradio je više slika, a osobito su mu uspjele: snimka slike bl. Gospe od Škrpjela kod Perasta, koju je izradio na zastavi za to svetište krasnim živim bojama na platnu u visini od 2 1/2 metra, te slika bl. Gospe pokroviteljice varoši Prčanja u Boki Kotsorskoj. Dok dobrom pokojniku

želimo vječni pokoj, rodbini izražujemo svoje iskreno saučešće!

Š NA PROLASKU. U subotu večer stigli su na povratku iz Hercegovine željeznicom iz Splita bivši ministar i vođa slovenskog naroda dr Anton Korošec sa predsjednikom HPS Stjepanom Baričem, a u nedjelju ujutro odmah proslidili za Preko, da pozvani u sjevernoj Dalmaciji održe nekoliko sastanaka.

Š OPERNA PJEVAČICA G. DA LIDIA BUCCARINI priredila je u četvrtak u Gradskom Kazalištu svoj koncert uz sudjelovanje g. d. O. Javor, poznate naše pianiste. Pjevačicu su pretekli vrlo dobri glasovi i doista čusmo, kako se ona majstorski igra svojim sitnim glasom. Oposrg joj je glasa dosta velik, i ako ne svagdje jednake boje, timbar mio i podesan, osobito za lirске komade. Gdje gdje je glas ponešto mutan i odviše isčezava u velikom prostoru. U nestašici muzičnih produkcija nama je bila vrlo ugodna ta večer umjetničkoga koncerta.

Š „CECILIJANSKI ZBOR“ izabrao je ovu privremenu upravu: Predsjednik prof. Mladen Deželić, a odbornici: gđa Ilka Medić, gđice Nedjeljka Kokić i Janja Jadronja, te gg. Krno Krstić i Marko Krnčević. — Zbor sada veoma marljivo uči glagolsku misu od Adamića i Tačlika, koju bi imao pjevati prigodom proslave hiljadogodišnjice hrvatskog kraljevstva 6. prosinca.

Š IMENOVANJE. Naš sugrađanin g. Josip Županović, sudija u Jaši Tomiću (Banat) imenovan je predsjednikom suda u Starom Bečeju. Čestitamo!

Š PREMJEŠTAJ. Gosp. Antun Plepel, činovnik mjesne carinarnice, premješten je za činovnika carinarnice u Preku.

Š PRVI SNIJEG. Poslije toliko kišovitih dana u četvrtak najednom je naglo zahladilo i pohodio nas prvi snijeg, ali za kratko vrijeme.

Š SKRLET. Ovo zadnje vrijeme nije se pojavio nijedan novi slučaj, pak čini se, da je ipak zdravstvenim vlaslima uspjele suzbiti ovu zarazu.

Š ZAŠTO SE TO NE BI UREDILO? Mnogi nam se građani opetovano tuže, da čistiona crijeva (crevara), koja je smještena uz klaonicu, jako zaudara. To je jako neugodno brojnim prolaznicima, koji rado idu tamo šetnjom. To smeta i brodogradilištu Jakov Torić i braća, koje se u blizini nalazi, jer je radnicima nemoguće izdržati u tome smradu. Brodogradilište

bi se ove slijedeće godine imalo i proširiti te uvesti mašineriju. No u ovim prilikama to mu je nemoguće, jer radnici i stručnjaci ne će htjeti da dodu radi, dok crvara bude u neposrednoj blizini. Molimo stoga Zdravstveni Odsjek i Općinu, da bi u interesu grada čim prije odredili, da se crevara kamo drugamo premjesti.

Dnevne vijesti.

Š ŽARULJA KAO VATROGASAC. Berlinski inž. F. K. Lehmann konstruirao je električnu žarulju, koja sadržaje u sebi tektrolid kao sredstvo protiv vatre. Pojavili se požar, bacili se žarulja u vatru i uslijed plina odmah ugasne. Lehmann pravi ove žarulje iz starih izgorjelih žarulja.

Š AUTOMATSKO ZAUSTAVLJANJE VLAKOVA. Pokusi sa novim izumom, pomoću kojega se sa radiotelegrafijom mogu zaustaviti jureći vlakovi, okrunjeni su u U.S.A. s izvrsnim uspjehom. Tako je jedan vlak, koji je putovao brzinom 75 km na sat automatski zaustavljen, a da mašinista nije upotrijebio zavora. Izum se bazira na ovom principu: Elektromagnetski valovi pušteni su uzduž tračnica, a kad na pruzi naldu na zapreku, mnogo prije, nego lokomotiva dojuri, djeluju na jedan aparat za davanje znakova, koji se nalazi pred očima mašiniste i upali crvenu lampicu. No i kad mašinista ne bi vidio znak ili bi bio zbog bilo čega sprječten, to sami električni valovi automatski zavore sve zavore. Ti valovi jednako istodobno djeluju na drugi vlak, koji eventualno juri s protivne strane. Na taj način svaki sudar i nesreća, koja bi nastala radi kakve zapreke na pruzi, potpuno su isključeni.

Š DAR ZLATNE KNJIGE BELGIJSKOM KR. PARU. Belgijska novina „Le Soir“ od 4. ov. mj. donosi slijedeću crticu: *Kraljevski srebrni pir.* U muzeju du Livre (46, rue de la Gadeleine) u Bruxelles-u izložit će se od 15. do 25. novembra tek. god. krasna zlatna knjiga, koja će po tome biti predana Nj. Veličanstvu Belgije na spomen narodne manifestacije prigodom svečanosti srebrnoga pira. Zlatna knjiga je umjetničko remek djelo, koliko u pogledu ljepote, toliko u realizaciji tipografije. Sadržavat će imena članova svih odbora i pojedinaca u zemlji i inostranstvu, koji su doprinijeli toj narodnoj manifestaciji. Ostat će u temelju Kraljevine Belgije kao svijetla tačka, trajni izražaj osjećaja cijele zemlje za pokazano poštivanje kraljevskom paru.

Š GIJENA SREBRA PALA JE za ca 10% samo u zadnjem tjednu, i to pod uplivom američkanskog tržišta.

Vinogradari!

2-3 godišnji rasadnici sa korjenom, 1. godišnje amer. loze sa korienom i glatke divljake svake rase, kao i plemenite 2-3 godišnje vočke i ruže može se naručiti kod

Ladislava Ševar - Petrovaradin 22.

Socijalni vjesnik.

Š NEDJELJNI POČINAK ZA CIJELU DR. ŽAVU. „Savez privatnih namještenika Jugoslavije“ vodi posljednjih godina upornu borbu za provedbu nedjeljnog počinka. I konačno je g. ministar socijalne politike 31. oktobra o. g. izdao hitno rješenje pod brojem 330/4 koje glasi: „Na osnovu prava, datog mi odredbama §. 13. Zakona o zaštiti radnika, u cilju jednoobraznog regulisanja pitanja zatvaranja radnji nedjeljom u svima mestima naše države odobravam: Da Veliki Župani u svima mestima na njihovoj teritoriji, a po saslušanju nadležnih poslodavčkih i radničkih komora, urede pitanje zatvaranja radnji nedjeljom, rukovodeći se principom, da sve radnje u svima mestima na njihovoj teritoriji imaju biti nedjeljom zatvorene, a u smislu §. 12. stava 1. Zakona o zaštiti radnika. — Izuzetak od ovoga principa može biti učinjen samo za preduzeća, koja rade sa utovarom brodova, parobroda i ladi u pomorskim i rečnim lukama, u smislu §. 14. stava 1. Zakona o zaštiti radnika; kao i sa preduzećima u smislu §. 14. stava 2. ovoga Zakona, pored slučajeva pobrojanih u §. 15. dotičnoga Zakona, kao i ako u taj dan pada godišnji važur u dotičnom mestu. Napred pomenuti izuzetak može biti učinjen uz obaveze za poslodavce iz §. 14. poslednji stav i §. 15. poslednji stav Zakona o zaštiti radnika kao i bez prava povrede §. 16. ovoga zakona. Pozivam Velike Župane, da u smislu prednjega postupke i o učinjenom obaveste Odeleđe za zaštitu radnika poverenog mi Ministarstva.“ — Centralna uprava Saveza privatnih namještenika Jugoslavije poduzima preko svojih mjesnih organizacija daljne akcije glede provedbe ovoga rješenja. U Bosni i Hercegovini je ovo pitanje već riješeno usprkos otpora muslimana i židova. Veliki župan srijemske oblasti odredio je na osnovu gornjega rješenja, da se u srijemskoj oblasti ima uvesti nedjeljni počinak sa 1. decembra o. g. U Zagrebu, gdje se počelo u posljednje vrijeme dokidati nedjeljni počinak, sprema Savez privatnih namještenika Jugoslavije opsežne mjere, da se u Zagrebu i zagrebačkoj oblasti uvede potpuni nedjeljni počinak. — Tako će se evo riješiti još jedno pitanje, koje nas je postavljalo u kategoriju država, gdje se socijalno zaštitno zakonodavstvo ne provoda.

Gospodarski pregled.

Š ZAGREBAČKA BURZA od 27. o. mj. notirala je: Din 796.70 za 100 austr. šiliga, Din 13.45 za 1 njem. marku, Din 228.65 za 100 talij. lira, Din 273.95 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56.46 za 1 dolar u čeku, Din 219.77 za 100 franc. franaka, Din 10.894 za 1 švic. frank. i Dinar u Zürichu 9.20.

Š PROMET U NAŠIM LUKAMA. U kakvom su razmjeru promet u pojedinim našim lukama, vidi se iz slijedećega:

Luka:	Uvoz:	Izvoz:	Ukupno:
Split kvint.	605.563	1.920.880	2.536.443
Sušak „	202.176	784.700	986.876
Šibenik „	195.784	617.962	813.764
Gruž „	250.573	495.762	746.335

Do kraja oktobra bilo je u šibenskoj luci 2182 naših parobroda i 194 tudih.

Š ISELJIVANJE I USELJIVANJE. U god. 1925. iselilo se iz naše države u inozemstvo 9032 osobe, dok se u domovinu povrtilo samo 3199 osoba, pa je iseljenje do konca jula prema tome za 4.833 osobe veće od povratka u domovinu.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. U LJUBLJANI

VLASTITA ZGRADA
GLAVNA ULICA 108.

PODRUŽNICA ŠIBENIK

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. - NOCNI 67.

Podružnice: Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.